

دانشکده بهداشت

به نام خدا

طرح درس روش تحقیق در بهداشت مدارس

کد درس: ۳۸ تعداد واحد: ۳ واحد مقطع: کارشناسی بهداشت مدارس زمان: چهارشنبه ۸-۱۰ ۱۴-۱۶

مدرسین: دکتر زمانی تلفن ۰۳۱۳۷۹۲۳۲۹۲ fe.zamani@gmail.com زمان حضور در دفتر دوشنبه ۸-۱۰

دکتر ابراهیمی تلفن: ۰۹۱۳۵۴۴۴۸۷۳-۰۹۱۷۱۴۳۸۵۳۸ هر روز هفته Ebrahimifateme96@yahoo.com

شرح درس (Course Description)

این درس به دانشجویان کمک می‌کند تا با اصول و روش‌های علمی تحقیق در حوزه‌های مرتبط با سلامت دانش‌آموزان، محیط فیزیکی و روانی مدارس و آموزش بهداشت آشنا شوند. تمرکز این درس بر کاربرد عملی روش‌های کمی، کیفی و ترکیبی برای حل معضلات بهداشتی در محیط‌های آموزشی است.

هدف کلی درس:

آشنایی و کسب مهارت دانشجویان در مراحل مختلف پژوهش، و توانمندی انتخاب موضوع مطالعه، تدوین و اجرای پروپوزال پژوهش، و نگارش گزارش

اهداف اختصاصی درس (در سه حیطه دانشی، نگرشی و مهارتی):

از دانشجو انتظار می‌رود در پایان این دوره بتواند:

- دلایل نیاز به تحقیقات در بهداشت مدارس را بیان کنند.
- نحوه اولویت‌بندی مسائل بهداشتی در مدارس را توضیح دهد.
- مراحل یک پروژه پژوهشی در بهداشت مدارس را نام ببرد.
- انواع روش‌های تحقیق کیفی و کمی را مقایسه کنند.
- مقالات کیفی و کمی را ارائه دهند.
- نکات یک بیان مساله خوب را لیست کنند.
- انواع اهداف تحقیق را بنویسند.
- تفاوت سوال و فرضیه را تدوین رعایت کنند.
- ابزارهای جمع‌آوری داده (پرسشنامه، چک‌لیست، مصاحبه) در جمعیت دانش‌آموزی را تهیه کنند.
- حجم نمونه را در تحقیقات بهداشت مدارس با ذکر مثال محاسبه نمایند.
- روش‌های نمونه‌گیری را در تحقیقات بهداشتی توضیح دهند.
- انواع متغیرها در تحقیق را مقایسه کنند.
- آزمون آماری مورد استفاده در طرح‌های تحقیقاتی بهداشتی را تشخیص دهند.
- تجزیه و تحلیل داده‌ها را با استفاده از جداول توخالی انجام دهند.
- محدودیت‌های احتمالی در مطالعه انتخابی را توضیح دهند.
- ملاحظات اخلاقی در مطالعه انتخابی را توضیح دهند.
- یک پروژه تحقیقاتی بر اساس الگوی ارائه شده در کلاس تدوین نمایند.

جدول زمان‌بندی جلسات

جلسه	عنوان مبحث	نوع	رئوس مطالب و جزئیات	مدرس	روش تدریس	روش اجرا
۱.	مقدمه و کلیات	نظری	انواع روش‌ها و رویکردهای تحقیق	دکتر زمانی	سخنرانی/پرسش و پاسخ	مجازی
۲.	انتخاب مسئله	نظری	اصول، تعریف مسئله پژوهش، معیارهای اولویت‌بندی	دکتر زمانی	سخنرانی/پرسش و پاسخ	مجازی
۳.	بیان مسئله	نظری/عملی	نحوه نگارش عنوان، بیان مسئله، مرور متون در پروپوزال	دکتر زمانی	سخنرانی/تمرین عملی	مجازی
۴.	اهداف، فرضیه‌ها	نظری/عملی	نحوه تدوین و نگارش اهداف، فرضیه‌ها و سؤالات	دکتر زمانی	سخنرانی/تمرین عملی	مجازی
۵.	طراحی ابزار کمی	نظری/عملی	اصول طراحی آزمون‌های پرسشنامه، مقیاس‌های لیکرت...	دکتر زمانی	سخنرانی/مثال عملی	حضور
۶.	روایی و پایایی ابزارها	نظری/عملی	CVR/CVI، آلفای کرونباخ، آزمون-بازآزمون	دکتر زمانی	سخنرانی/تمرین عملی	حضور
۷.	گردآوری داده کیفی	نظری/عملی	منابع داده، اصول و فنون مصاحبه عمیق فردی، FGD	دکتر زمانی	سخنرانی/تمرین عملی	حضور
۸.	انواع تحقیق کیفی	نظری	انواع تحقیق کیفی، مبانی کاربرد پدیدارشناسی و ...	دکتر زمانی	سخنرانی/تمرین عملی	حضور
۹.	روش اقدام‌پژوهی	نظری/عملی	کاربرد اقدام‌پژوهی مشارکتی حل مشکلات فوری	دکتر زمانی	سخنرانی/مثال عملی	حضور
۱۰.	تحلیل داده‌های کیفی	نظری/عملی	انواع کدگذاری استخراج درون‌مایه‌ها با نرم‌افزار	دکتر زمانی	سخنرانی/تمرین عملی	حضور
۱۱.	پروپوزال نویسی	نظری/عملی	معرفی و تمرین نگارش کامل پروپوزال.	دکتر زمانی	پرسش و پاسخ/تمرین	حضور
۱۲.	انواع متغیرها	نظری/عملی	تعریف متغیرهای مستقل، وابسته، مخدوش‌گر، ...	دکتر ابراهیمی	سخنرانی/تمرین	مجازی
۱۳.	انواع مطالعات کمی	نظری/عملی	مطالعات مشاهده‌ای (مقطعی، مورد-شاهدی)	دکتر ابراهیمی	سخنرانی/تمرین	مجازی
۱۴.	انواع مطالعات کمی	نظری/عملی	مطالعات مشاهده‌ای (کوهورت)	دکتر ابراهیمی	سخنرانی/تمرین	مجازی
۱۵.	انواع مطالعات کمی	نظری/عملی	مطالعات مداخله‌ای (کارآزمایی بالینی/میدانی)	دکتر ابراهیمی	سخنرانی/تمرین	مجازی
۱۶.	روش‌های نمونه‌گیری	نظری/عملی	تعریف جامعه هدف، محاسبه حجم نمونه، نمونه‌گیری	دکتر ابراهیمی	سخنرانی/تمرین	حضور
۱۷.	اخلاق در پژوهش	نظری	اصول اخلاقی، رضایت آگاهانه والدین و دانش‌آموز، محرمانگی	دکتر ابراهیمی	پرسش و پاسخ/تمرین	حضور
۱۸.	ورود داده‌ها در نرم‌افزار	نظری/عملی	آماده‌سازی و کدگذاری داده‌های پرسشنامه در SPSS	دکتر ابراهیمی	پرسش و پاسخ/تمرین	حضور
۱۹.	آمار توصیفی	نظری/عملی	نمودارها و جداول، شاخص‌های مرکزی و پراکندگی	دکتر ابراهیمی	سخنرانی/تمرین	حضور
۲۰.	تحلیل آماری	نظری/عملی	آزمون‌های پارامتریک (رگرسیون، ANOVA، T-Test، ...)	دکتر ابراهیمی	سخنرانی/تمرین	حضور
۲۱.	تحلیل آماری	نظری/عملی	آزمون‌های ناپارامتریک، ...	دکتر ابراهیمی	سخنرانی/تمرین	حضور
۲۲.	ارائه و نقد پروژه‌ها	عملی	دفاع از طرح تحقیق، نقد و بررسی همتایان و استاد.	دکتر ابراهیمی	پرسش و پاسخ/تمرین	حضور
گروه بندی	عملی/اصلاح پروژه	عملی	ارائه یک پروپوزال کامل، یک مصاحبه و سایر تکالیف	استادان	تمرین پرسش و پاسخ	مجازی/حضور

• روش ارزیابی دانشجوی

حضور و در کلاس: ۱۰٪

مشارکت فعال در تکالیف عملی (طراحی ابزار، تحلیل داده، ...): ۱۰٪

پروژه (پروپوزال کامل): ۴۰٪

آزمون کتبی: ۴۰٪

منابع:

۱. تحقیق در سیستم‌های بهداشتی، WHO آخرین چاپ
۲. کتاب اپیدمیولوژی گوردیس اثر دیوید چلنتانو و مویزس اشکلو انتشارات ارجمند؛ نوع جلد، شومیز؛ مترجم، دکتر پیمان سلامتیبو دکتر محمود خدادادی
۳. روش تحقیق و نگارش مقالات علمی تألیف دکتر شاهین آخوندزاده دکتر دلیری همپا، آخرین چاپ
4. Weyant E. Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approach: by john W. Creswell and J. David Creswell, Los Angeles, CA: SAGE, 2018, \$38.34, 304pp., ISBN: 978-1506386706.
5. World Health Organization. Global school-based student health survey results: 2015–Timor-Leste.